

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม DEVELOPMENT OF EARLY CHILDHOOD CHILDREN'S RESPECTFUL MIND IN MULTICULTURAL CONTEXT

Received: November 20, 2017

Revised: January 25, 2018

Accepted: January 26, 2018

มณฑิรา อึ้งน้อย^{1*} รัชชุกัญจน์ ทองถาวร² และไพบุณย์ อุปันโน³
Montira Augnoi^{1*} Rajchukran Tongthawon² and Pailboon U-panno³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{1,2,3}Faculty of Education, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand

*Corresponding author, E-mail: montira13k@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม และ 3) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัยที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนเมตตาชนูปถัมภ์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 27 คน เป็นชาวไทยหล่ม 18 คน และชาวเขาเผ่าม้ง 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม 2) แบบประเมินพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม และ 3) แบบวัดผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า

1. ได้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรมที่บูรณาการเข้ากับกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรมหลัก จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 หน่วยประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง มี 5 แผน หน่วยที่ 2 หน่วยประเพณีพาข้าวหย่อง มี 5 แผน หน่วยที่ 3 หน่วยประเพณีปีใหม่ม้ง (1) : การละเล่นโยนลูกช่วง มี 5 แผนและหน่วยที่ 4 หน่วยประเพณีปีใหม่ม้ง (2) : การละเล่นตีลูกช่วง มี 5 แผน ใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 4 สัปดาห์ ที่ออกแบบแผนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นการปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมในมิติทางสังคมเพื่อให้อำนาจจิตสำนึกด้านจิตรู้เคารพ ตามทฤษฎีจิตรู้เคารพ ของ Howard Gardner ซึ่งจากการนำแผนไปใช้จริงพบว่าแผนที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตรู้เคารพของกลุ่มเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์

2. พฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้เรียนมีการแสดงให้เห็นถึงการเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยการให้เกียรติยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงการอยู่ร่วมกันและ

เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยมีคะแนนประเมินพฤติกรรมก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 41.09 และคะแนนประเมินพฤติกรรมหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 66.31 มีค่าความต่างร้อยละ 25.22 แสดงว่าพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาขึ้น

3. ผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม พบว่า เด็กมีความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญของการเรียนเรื่องประเพณีในสังคมพหุวัฒนธรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยผลคะแนนของทุกหน่วยการเรียนรู้มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละคิดเป็น ร้อยละ 79.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70.00

คำสำคัญ: จิตรู้เคารพ บริบทพหุวัฒนธรรม การศึกษาปฐมวัย

Abstract

This research aimed 1) to design early childhood children's respectful mind in multicultural context learning experience plans, 2) to study early childhood children's respectful mind behaviors in multicultural context, and 3) to study learning achievement about culture and tradition of early childhood in multicultural context. The target group was kindergarten students who studied at Mettathanupatum School, Lom Sak District, Petchaboon Province includes 27 students who are 18 Lomsak native students and 9 Hmong native students. The instruments used in this study consisted of 1) early childhood children's respectful mind in multicultural context experience learning plans, 2) behavior assessment form of early childhood children's respectful mind in multicultural, and 3) Learning achievement test form about culture and tradition of early childhood in multicultural context. The data was analyzed by percentage. The results found that:

1. There were four units of early childhood children's respectful mind in multicultural context learning experience plans with the integration of six activities addressed in the curriculum. The four units consisted of unit 1: 5 plans of Prasart Pong Parade, unit 2: 5 plans of Pakhao Yong Custom, unit 3: 5 plans of Hmong New Year (1), and unit 4: 5 plans of Hmong New Year (2) for 4 weeks. Designing plans focus on student center learning and social interaction of students that based on Respectful mind of Howard Gardner. After using plans, found that each plans are appreciated for learning activities to develop respectful mind of students.

2. Respectful mind behavior of found that students understand in own culture and different culture. They're early childhood children respected other one and accept in deference between individuals, include learning with other as well. The assessment score before using the plans was at 41.09% and after learned with those plans respectful mind behavior score was at 66.31%. The score was

higher than pre-assessment at 25.22%. The respectful mind of early childhood children was developed as the purpose of this research.

3. Learning achievement about culture and tradition of early childhood children in multicultural context found that students understand in content of local custom in multicultural context on objectives each plans. All units scores were at the average of 79.76% which higher than the set criteria of 70.00%.

Keywords: Respectful Mind, Multicultural Context, Early Childhood Education

บทนำ

ในยุคแห่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้มีการกำหนดรูปแบบผลลัพธ์ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในส่วนของทักษะชีวิตและอาชีพ โดยนำเสนอทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ที่เด็กจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับคนอื่น รวมถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพในที่ที่หลากหลาย (Partnership for 21st Century Skill as cited in Sarattana, 2013) ซึ่งในวงการจัดการศึกษาของประเทศสอดคล้องกับสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ใน National Education Act of E.D. 2542 (2010, p. 1) ที่เกี่ยวข้องกับความหมายของการศึกษา การจัดการศึกษากระบวนการเรียนรู้ในมิติทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา กลุ่มชาติพันธุ์ การจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้ รวมถึงปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลเรียนรู้ในสภาพบริบทที่เป็นจริงในสังคม นอกจากนี้ จุดมุ่งหมายของการศึกษาได้มุ่งให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของ Bureau of Academic Affairs and Educational Standards (2003, p. 4) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมที่ผู้สอนควรเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น จากรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยในบริบทวัฒนธรรม ได้สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่อง จิตรู้เคารพ (Respectful Mind) ของ Gardner (2008, p. 144) โดยได้กล่าวถึงจิตรู้เคารพในเด็กปฐมวัย ความว่า "ช่วงวัย 5 ขวบ เป็นช่วงวัยสุดท้ายที่เส้นแบ่งระหว่างมิตรภาพและศัตรูจะถูกขีดขึ้นทั้งภายในกลุ่มและนอกกลุ่ม ทั้งความรักและความเป็นปรปักษ์ เด็กจะรับรู้ได้โดยตรงและอัตลักษณ์ของกลุ่ม การเกิดทัศนคติต่อกลุ่มที่สังกัด และทัศนคติต่อกลุ่มที่ไม่สังกัด ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาทัศนคติทางสังคมและระดับความสุขของชีวิต"

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของ Bureau of Academic Affairs and Educational Standards (2003) ที่กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมว่าบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ทำให้เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ผู้สอนต้องพยายามทำความเข้าใจและต้องยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการเรียนรู้อย่าง

ของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาเกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานต่างจากตนได้อย่างราบรื่นและมีความสุข

จากความสอดคล้องของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ตามหลักสูตรข้างต้นรวมถึงทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการที่จะดำเนินการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาจิตรู้เคาฟของเด็กปฐมวัยในสังคมพหุวัฒนธรรม

เนื่องจากบริบทการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ผู้วิจัยเลือกทำการวิจัยในครั้งนี้เป็นห้องเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนเมตตาชนูปถัมภ์ ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของมูลนิธิ บ้านแห่งความเมตตา จัดการศึกษาแบบโรงเรียนเอกชน การกุศลให้แก่ผู้ด้อยโอกาส โดยไม่แสวงหาผลกำไร อีกทั้ง ยังมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเด่น ซึ่งได้แก่ความหลากหลายทางพื้นเพเศรษฐกิจสังคม และความหลากหลายทางชาติพันธุ์ จากการศึกษาสภาพบริบทและการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก พบว่า เด็กมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นปัจเจก โดยต่างคนต่างเรียน ต่างคนต่างเล่น มีความถือตัวเองเป็นสำคัญ เอาเปรียบผู้อื่น แบ่งแยก ไม่มีการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นๆ ประกอบกับเด็กบางกลุ่มต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งบางครั้งอาจมีการแบ่งแยกโดยการแสดงออกทั้งทางพฤติกรรม สีหน้า ท่าทางและคำพูด ซึ่งการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในสังคมห้องเรียนนั้น และสังคมภายนอกที่เด็กต้องเผชิญ จิตรู้เคาฟ จึงเป็นพฤติกรรมสำคัญที่ควรที่จะพัฒนาและส่งเสริมเพื่อให้เด็กตระหนักรู้ เห็นคุณค่า และยอมรับนับถือในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล อันจะนำไปสู่การอยู่และเรียนรู้ร่วมกันได้ในระดับห้องเรียนและในระดับสังคมต่อไป สิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมต่างๆ ได้ดี นั่นก็คือ ประเพณีท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้ดี จึงเป็นแนวทางสำคัญในการที่จะนำมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตรู้เคาฟได้

ด้วยประเด็นข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของเด็กโดยการนำเอาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรมที่มีการจัดการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่หลากหลายของแต่ละกลุ่มชน อันจะนำมาสู่การพัฒนาจิตรู้เคาฟของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคาฟของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านจิตรู้เคาฟของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แผนการดำเนินการและวิธีการวิจัยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนเมตตาชนูปถัมภ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 27 คน โดยบริบทของกลุ่มเป้าหมาย เด็กปฐมวัย

ชั้นอนุบาล 3 อายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งมีความหลากหลายทางพื้นเพทางเศรษฐกิจสังคมที่เด็กแต่ละคนมาจากพื้นฐานครอบครัวที่แตกต่างกันและความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ที่ประกอบด้วย ชาวไทหล่ม และชาวเขาเผ่าม้ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ครอบคลุมกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมและส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยเน้นที่ด้านสังคมตามพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพจากทฤษฎีของ Howard Gardner และสมรรถนะของเด็กปฐมวัย ด้านสังคมจาก The Secretariat of the Council of Education (2009) ออกแบบตามรูปแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ของ Bureau of Academic Affairs and Educational Standards (2003) ได้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 5 แผน รวม 20 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 4 สัปดาห์

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม โดยลักษณะแบบมาตราวัดประมาณค่า เป็นการประเมินพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพอยู่ 7 พฤติกรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ ดีมาก ดี และพอใช้

2.3 แบบวัดผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม ลักษณะแบบวัดเป็นแบบผสมผสาน เป็นรูปภาพในการเลือก จัดกลุ่ม จับคู่ และใช้รูปภาพเพื่อให้เด็กได้อธิบาย รวมถึงการสังเกต การกระบวนการทำงาน การแสดงความคิดเห็น และการสัมภาษณ์เด็กปฐมวัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากการเรียนรู้เรื่องประเพณีในสังคม พหุวัฒนธรรม แต่ละหน่วยมีจำนวน 5 ชุด ชุดที่ 1- 4 ชุดละ 5 คะแนน ชุดที่ 5 ชุดละ 10 คะแนน

3. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ออกแบบเครื่องมือ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแล้วนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การวิจัยกับกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยหาค่า IOC: Index of Item-objective congruence ซึ่งค่าที่ใช้ได้ คือ 0.60 ขึ้นไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเมตตาชนูปถัมภ์

4.2 ดำเนินการประเมินพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพก่อนเรียน โดยประเมินก่อนที่จะใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม 2 สัปดาห์ ในการจัดประสบการณ์ปกติในห้องเรียน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเข้าสังเกตการสอนและสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มเป้าหมาย ใช้เวลา 5 วันในการสังเกต ประเมินในภาพรวมแล้วสรุปผล

4.3 ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม

4.4 เก็บรวบรวมผลงาน ชิ้นงาน ทั้งเดี่ยวและกลุ่ม แล้วนำผลงานของเด็กมาสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับประเด็นของจิตรู้เคารพ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงแนวคิดของเด็ก

4.5 ดำเนินการประเมินพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพหลังเรียน โดยประเมินภายหลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม 1 สัปดาห์ ในการจัดประสบการณ์ปกติในห้องเรียน ใช้เวลา 5 วันในการสังเกต ประเมินในภาพรวมแล้วสรุปผล

4.6 ดำเนินการวัดผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัย โดยวิธีการประเมินก่อนและหลังเรียนโดยหาค่าร้อยละ แล้วเปรียบเทียบค่าความแตกต่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 25.00

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประเพณีในสังคมพหุวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยโดยหาค่าร้อยละ เทียบกับเกณฑ์ผ่านร้อยละ 70.00

ผลการวิจัย

1. การสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม โดยได้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนา จิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรมที่บูรณาการเข้าสู่กิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรม จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 หน่วยประเพณีแห่งปราสาทผึ้ง มี 5 แผน ดังนี้ ห้องเที่ยวเมืองไทหล่ม ดอกผึ้งแสนสวย มาสร้างปราสาทผึ้งกันเถอะ การแห่ถวายปราสาทผึ้ง และหนู ๆ มาเรียนรู้ประเพณี แห่งปราสาทผึ้ง หน่วยที่ 2 หน่วยประเพณีพาข้าวหย่อง มี 5 แผน ดังนี้ ห้องเที่ยวเมืองไทหล่ม อะไรรออยู่ในพาข้าว การแต่งกายในประเพณีพาข้าวหย่อง หนู ๆ พากันกิน “พาข้าวหย่อง” และหนู ๆ มาเรียนรู้ประเพณีพาข้าวหย่อง หน่วยที่ 3 หน่วยประเพณีปีใหม่ม้ง (1) : การละเล่นโยนลูกช่วง มี 5 แผน ดังนี้ เทศกาลปีใหม่ม้ง มาเล่นโยนลูกช่วงกันเถอะ แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการโยนลูกช่วง ทดลองเล่นลูกช่วง และหนู ๆ มาเรียนรู้การละเล่นโยนลูกช่วง และหน่วยที่ 4 หน่วยประเพณีปีใหม่ม้ง (2) : การเล่นตีลูกช่วง มี 5 แผน ดังนี้ เทศกาลปีใหม่ม้ง ทดลองเล่นตีลูกช่วง ลูกช่วงหนูทำเอง ตีลูกช่วงมหัศจรรย์ และหนู ๆ มาเรียนรู้การเล่นตีลูกช่วง รวมทั้งหมด 20 แผน ใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 4 สัปดาห์ โดยมีองค์ประกอบแผน ดังนี้ ชื่อแผน ชื่อเรื่อง มาตรฐานตามหลักสูตร สาระการเรียนรู้และพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพ วัตถุประสงค์ที่วัดในเรื่องของความรู้ กระบวนการเรียนรู้และเจตคติ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่บูรณาการเข้ากับกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม การวัดและประเมินผลมีการวัดอยู่ 2 ลักษณะคือ การวัดด้านความรู้และเนื้อหา โดยใช้เครื่องมือคือ แบบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม และการประเมินด้านกระบวนการและจิตพิสัย (จิตรู้เคารพ) โดยใช้เครื่องมือ แบบประเมินพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม

2. การศึกษาพฤติกรรมด้านจิตรู้เคารพของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม พบว่า ผู้เรียนมีการแสดงให้เห็นถึงการเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น ปฏิบัติต่อผู้อื่น ด้วยการให้เกียรติยอมรับความแตกต่างระหว่าง

บุคคล รวมถึงการอยู่ร่วมกันและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยมีคะแนนประเมินพฤติกรรมการจัดการประสบการณ์ การเรียนรู้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 41.09 และคะแนนประเมินพฤติกรรมการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดคิด เป็นร้อยละ 66.31 มีค่าความต่างร้อยละ 25.22 แสดงว่าพฤติกรรมด้านจิตรู้เอาจริงเอาจังของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมี การพัฒนาขึ้น นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในรายด้านพฤติกรรมจิตรู้เอาจริงเอาจัง จะพบว่าพฤติกรรมด้านจิตรู้เอาจริงเอาจัง ที่มีค่าคะแนน ความต่างที่สูงกว่าเกณฑ์การยอมรับที่ค่าความต่างร้อยละ 25.00 อยู่ 3 พฤติกรรมเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ แสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นอยู่ การใช้ภาษา และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันร้อยละ 39.67 บอกได้ว่าคนแต่ละคนมี ความชอบและไม่ชอบที่แตกต่างกันร้อยละ 39.33 และเล่นและทำงานกับกลุ่มเด็กที่แตกต่างไปจากตนร้อยละ 38.33 ตามลำดับ ในส่วนของพฤติกรรมด้านจิตรู้เอาจริงเอาจังที่มีค่าคะแนนความต่างต่ำกว่าเกณฑ์การยอมรับที่ค่าความต่างร้อยละ 25.00 มีอยู่ 4 พฤติกรรมเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกันร้อยละ 23.33 รู้จักถามเกี่ยวกับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคลร้อยละ 16.33 บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความเหมือนและ ความแตกต่างกันร้อยละ 12.33 และบอกได้ว่าเพื่อนทุกคนมีความเท่าเทียมกันร้อยละ 7.33

3. การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม พบว่า เด็กมี ความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญของการเรียน เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม ตามจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีคะแนนการวัดผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมใน บริบทพหุวัฒนธรรม ผลคะแนนของทุกหน่วยการเรียนรู้มีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือร้อยละ 70.00 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของคะแนน แต่ละหน่วยการเรียนรู้ สามารถเรียงลำดับจากมากไปหา น้อย ได้ดังนี้ หน่วยที่ 4 ประเพณีปีใหม่เมือง (2) : การเล่นตีลูกข่างร้อยละ 81.23 หน่วยที่ 3 ประเพณีปีใหม่เมือง (1) : การละเล่นโยนลูกช่วงร้อยละ 80.49 หน่วยที่ 1 ประเพณีแห่ปราสาทผึ้งร้อยละ 80.00 และหน่วยที่ 2 ประเพณีพาช้าว หย่องร้อยละ 77.28 ตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. จากการสร้างแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เอาจริงเอาจังของเด็กปฐมวัยในบริบท พหุวัฒนธรรม พบว่า เป็นแผนที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตรู้เอาจริงเอาจังของเด็ก ปฐมวัยตามจุดประสงค์ได้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เอาจริงเอาจัง ของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม การออกแบบแผนโดยใช้แนวคิดตามแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง โดยมีทฤษฎี Social Constructivism ของ Vygotsky (as cited in Tongthawon, 2014) เป็นแนวทาง สำคัญในการออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์ ซึ่งแนวคิดนี้เน้นความสำคัญของวัฒนธรรมและสังคม เชื่อในระบบสังคม การสร้างองค์ความรู้จะต้องเป็นการฝึกปฏิบัติอยู่ในบริบทของชุมชนและเรียนรู้ในลักษณะการร่วมมือ (Collaboration) ซึ่งเด็กจะต้องเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกับเพื่อน ครู บุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และ แผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เอาจริงเอาจังของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรมนี้ ออกแบบ โดยกระบวนการสร้างองค์ความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับทักษะแห่ง อนาคตในศตวรรษที่ 21 ในส่วนของทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills)

โดย Panich (2012) ได้กล่าวถึงทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรมว่าเป็นทักษะหนึ่งที่อยู่ในทักษะอาชีพและทักษะชีวิต หัวใจของทักษะนี้ คือ สามารถทำงานร่วมกัน และดำรงชีวิตอยู่กับสภาพแวดล้อมร่วมกันกับบุคคลที่มีความแตกต่างกันได้อย่างไม่รู้สึกแปลกแยก และทำให้งานประสบความสำเร็จ เป็นเรื่องของการเกิดเรียนรู้และยกระดับความฉลาดด้านสังคม (Social Intelligence) และความฉลาดด้านอารมณ์ (Emotional Intelligence) ของผู้เรียน ซึ่งแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคาฟของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม มีการออกแบบตามแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Khemmani (2013) ที่กล่าวถึง หลักการกระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคล 2 คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันและมีการดำเนินการร่วมกัน โดยผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต่างทำหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม และมีกระบวนการทำงานที่ดีเพื่อนำกลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคม และขยายขอบเขตของการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น การจัดการเรียนการสอนโดยกระบวนการกลุ่ม จึงเป็นการดำเนินการเรียนการสอนโดยที่ผู้สอนให้ผู้เรียนทำงานหรือกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มพร้อมทั้งสอน ฝึกและแนะนำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มที่ดีควบคู่ไปกับการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์

นอกจากนี้ การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมในมิติทางสังคมเพื่อให้สร้างจิตสำนึกด้านจิตรู้เคาฟ ตามทฤษฎีจิต 5 ลักษณะ ของ Gardner (as cited in Boonyanusit, 2011) ที่ให้แนวทางในการพัฒนา จิตรู้เคาฟว่า การพัฒนาจิตแห่งความเคารพ จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการพัฒนาในเรื่องของการพัฒนาทักษะทางด้านอารมณ์ (Emotional Intelligence) และทักษะทางด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) การทำงานร่วมกัน การเคารพสิทธิมนุษยชนมีบุคคลต้นแบบที่ดี มีจิตเมตตาและการคิดทางบวก การส่งเสริมจิตรู้เคาฟ หรือการส่งเสริมให้เด็กมีความเคารพซึ่งกันและกัน จะเป็นสิ่งที่จะสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กได้ในระยะยาวได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Milla and Pedro (2006) ได้ทำการศึกษา เรื่องการสร้างบรรยากาศแห่งการเคารพในห้องเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อเด็กแต่ละคนในห้องเรียน พบว่า ผลการสอนและการเรียนรู้ที่ใช้สถานที่ คือ ห้องเรียน เด็กเรียนรู้ด้วยการยกตัวอย่างจากประสบการณ์ที่พวกเขาเองและเน้นสภาวะแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการสร้างความเคารพ โดยครูเป็นผู้สร้าง ดูแลและกระทำสิ่งแวดล้อมขึ้นมาด้วยตนเอง

อีกทั้งแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคาฟของเด็กปฐมวัย ในบริบทพหุวัฒนธรรม ผู้วิจัยยังได้นำแนวทางจัดการศึกษาแนวพหุวัฒนธรรม 5 มิติของ Banks and Banks (2002) มาเป็นแนวทางและปรับใช้ในการออกแบบเนื้อหาและขั้นตอนการจัดประสบการณ์ โดยเลือกมิติด้านการบูรณาการเนื้อหาและด้านกระบวนการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nanthaburom and Sarankura Na Ayudhaya (2015) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมลอคคิดตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาที่มีต่อเจตคติความเข้าใจในความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียนของนักเรียน พบว่า การเปลี่ยนแปลง เจตคติเกิดจากการได้เรียนรู้เนื้อหาพื้นฐานเกี่ยวกับความแตกต่างหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมโดยมีทักษะทางสังคมมากขึ้น มีกระบวนการคิดและมีการเรียนรู้ จากมุมมองของผู้อื่น จากการจัดกิจกรรมการลอคคิดโดยการใช้องค์ความรู้การเรียนรู้

แบบร่วมมือ การอภิปรายกลุ่มย่อย การแสดงละคร การใช้บทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง และการเผชิญสถานการณ์

จึงกล่าวได้ว่า ในกระบวนการสร้างแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาจิตรู้เคาของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีจุดเน้นกระบวนการหลักอยู่ 2 ประการ โดยประการแรก คือ กระบวนการทางปัญญาที่บูรณาการเนื้อหาสาระเกี่ยวกับประเพณีในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมโดยสถานการณ์จำลอง การจัดกิจกรรมในพิธีการทางศาสนา การทดลองเล่นการละเล่นและของเล่นต่างๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ การทดลองสวมเครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปรียบเทียบลักษณะของวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย การรับประทานอาหาร ภาษา เป็นต้น ประการที่ 2 คือ กระบวนการทางสังคมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเกิดความร่วมมือกันในกลุ่มที่มีความแตกต่าง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาจิตรู้เคาของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ Deachacope (2007) ที่กล่าวถึงกระบวนการสำคัญที่จะเป็นตัวชี้วัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง (กระบวนการทางปัญญา) และผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ (กระบวนการทางสังคม)

2. การศึกษาพฤติกรรมด้านจิตรู้เคาของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม พบว่า ภาพรวมของการศึกษาพฤติกรรมด้านจิตรู้เคาของเด็กปฐมวัย จากคะแนนประเมินพฤติกรรมก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 41.09 และคะแนนประเมินพฤติกรรมหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 66.31 มีค่าความต่างร้อยละ 25.22 ซึ่งมีค่าความต่างสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 25.00 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมด้านจิตรู้เคาของกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาขึ้น

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในรายด้านพฤติกรรมจิตรู้เคา พบว่า พฤติกรรมด้านจิตรู้เคาที่มีค่าคะแนนความต่างที่สูงกว่าเกณฑ์การยอมรับที่ค่าความต่างร้อยละ 25.00 อยู่ 3 พฤติกรรม เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นอยู่ การใช้ภาษา และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันร้อยละ 39.67 บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความชอบและไม่ชอบที่แตกต่างกันร้อยละ 39.33 และเล่นและทำงานกับกลุ่มเด็กที่แตกต่างไปจากตนร้อยละ 38.33 ตามลำดับ

การแสดงความเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นอยู่ การใช้ภาษา และวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ร้อยละ 39.67 ทั้งนี้ เนื่องมาจากการเริ่มต้นในการออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม การเลือกหน่วยการเรียนรู้โดยหน่วยการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาเรื่องประเพณีและวัฒนธรรมในบริบทของโรงเรียนเมตตาชนูปถัมภ์ โดยหน่วยที่ 1 ประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง และหน่วยที่ 2 ประเพณีพาช้าวหย่อง เป็นประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทหล่ม ส่วนหน่วยที่ 3 ประเพณีปีใหม่ม้ง (1) : การละเล่นโยนลูกช่วง และหน่วยที่ 4 ประเพณีปีใหม่ม้ง (1) : การเล่นตีลูกข่าง เป็นประเพณีและวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง ซึ่งการออกแบบหน่วยการเรียนรู้มุ่งเน้นให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรมของตนเองและของเพื่อน มีการแลกเปลี่ยนและเปรียบเทียบวัฒนธรรมซึ่งกันและกันจึงเห็นพฤติกรรมได้อย่างชัดเจนว่าเด็กส่วนใหญ่มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้มา

ทั้งความเป็นอยู่ ภาษา การแต่งกาย อาหาร และวิถีชีวิตอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nanthaburorn and Sarankura Na Ayudhaya (2015) ได้เน้นความสำคัญของการได้เรียนรู้เนื้อหาพื้นฐานเกี่ยวกับความแตกต่างหลากหลายของแต่ละวัฒนธรรมทางด้านเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากมุมมองของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งการออกแบบกิจกรรมในขั้นสุดท้ายของทุกหน่วยการเรียนรู้ ออกแบบให้ผู้เรียนประมวลสิ่งที่ได้เรียนรู้มาทั้งหมด ผ่านการนำเสนอในรูปแบบนิทรรศการ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้และเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น สะท้อนคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ซึ่งพบว่ามียุวกส่วนใหญ่มีการแสดงออกถึงพฤติกรรมนี้ได้อย่างหลากหลาย

บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความชอบและไม่ชอบที่แตกต่างกันร้อยละ 39.33 ทั้งนี้ เนื่องมาจากในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทุกวัฒนธรรม มีกิจกรรมที่让孩子สามารถบอกความชอบหรือไม่ชอบส่วนตัวของแต่ละคน โดยการอภิปรายพร้อมให้เหตุผลของตนเอง เช่น 让孩子เสนอสิ่งที่ประทับใจที่สุดจากการไปศึกษาพิพิธภัณฑ์หล่มเก่า 让孩子บอกต้นปราสาทผึ้งที่เด็กๆ ชอบมากที่สุด 让孩子บอกลูกช้างที่เด็กๆ สร้างสรรค์ขึ้นมาที่ชอบมากที่สุด ซึ่งในส่วนนี้ เมื่อเด็กบอกความชอบของแต่ละคน ครูต้องชี้แจงให้เห็นว่าแต่ละคนมีความชอบที่แตกต่างกันออกไปตามเหตุผลของตนเอง ซึ่งครูจะพยายามชี้ให้เห็นแนวความชอบในเชิงบวก ส่งเสริมให้เด็กภูมิใจ ชื่นชม และเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น สอดคล้องแนวทางจากสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี โดย The Secretariat of the Council of Education (2009) ที่ได้เสนอแนะแนวทางของการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยการชวนเด็กพูดคุยถึงสิ่งที่ดีในวัฒนธรรมของตน หรือของกลุ่ม เช่น สิ่งที่เป็นที่น่านับถือ เครื่องแต่งกาย อาหาร ประเพณี และภาษา ที่ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ รวมถึงฝึกให้เด็กยอมรับและมองผู้อื่นในแงุ่มที่ดีหรือเชิงบวก เช่น ความสามารถที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นที่แตกต่าง แง่มุมที่ดีของคนอื่น ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เองสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของเด็กด้านการบอกได้ว่าทุกคนมีความชอบและไม่ชอบแตกต่างกันได้

การเล่นและทำงานกับกลุ่มเด็กที่แตกต่างกันไปจากตนร้อยละ 38.33 พฤติกรรมนี้สามารถเห็นพัฒนาการได้อย่างเด่นชัด โดยมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเรื่อยๆ จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตั้งแต่หน่วยแรกถึงหน่วยสุดท้าย พบว่า จากที่เริ่มต้นโดยออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งต้องจัดกลุ่มให้เด็กคละกลุ่มชน ทั้ง 5 กลุ่ม ในระยะแรกก็อาจจะเห็นกระบวนการทำงานกลุ่มที่ยังไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังมีความเป็นตัวตนของตนเองอยู่บ้าง อีกทั้งยังไม่คุ้นเคยที่จะต้องร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่างจากตนเอง ในระยะแรกๆ ผู้วิจัยและครูจึงมีบทบาทสำคัญในการเข้าช่วยเหลือให้เด็กรู้จักการแบ่งหน้าที่กันทำงาน ฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม ช่วยกันทำงานให้สำเร็จ จนมาระยะหลังที่เด็กสามารถจัดการกระบวนการกลุ่มของตนเองได้เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมที่让孩子เกิดความร่วมมือกันอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ Khemmani (2013) ที่กล่าวถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคม และขยายขอบเขตของการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้นพร้อมทั้งสอน ฝึก และแนะนำ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มที่ดีควบคู่ไปกับการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ จึงทำให้เด็กส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมได้ ออกมาอย่างชัดเจนในทุกหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งมีแนวโน้มที่มีการพัฒนาพฤติกรรมที่ดีขึ้นเรื่อย แม้ว่าจะเด็กในวัยนี้จะมีความเป็นตัวของตัวเองสูง แต่การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความร่วมมือกันอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน

ในส่วนของพฤติกรรมด้านจิตรู้เคาท์ที่มีค่าคะแนนความต่างต่ำกว่าเกณฑ์ การยอมรับที่ค่าความต่างร้อยละ 25.00 มีอยู่ 4 พฤติกรรมเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน ร้อยละ 23.33 รู้จักถามเกี่ยวกับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคลร้อยละ 16.33 บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความเหมือนและความแตกต่างกันร้อยละ 12.33 และบอกได้ว่าเพื่อนทุกคนมีความเท่าเทียมกันร้อยละ 7.33

การบอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกันร้อยละ 23.33 ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้พัฒนาพฤติกรรมนี้จะออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้เด็กที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมของตน มีบทบาทในการนำเสนอเกี่ยวกับการแต่งกาย การละเล่นและประเพณีของตนเอง การนำเสนอการละเล่นของตนเองที่คุ้นเคย และทดลองให้เพื่อนเล่น ก็จะเห็นความสามารถต่างๆ ของเด็กในส่วนนี้และสามารถเชื่อมโยงให้เด็กเห็นถึงพฤติกรรมของการมีความสามารถที่แตกต่างกัน โดยครูเป็นผู้คอยพูดกระตุ้นให้เด็กเกิดการชื่นชมในความสามารถเพื่อนอยู่บ่อยครั้ง ให้เด็กรู้จักการยอมรับในความสามารถของเพื่อน ชื่นชมเพื่อน และเสริมกำลังใจทางบวก และบอกถึงความสามารถของแต่ละคนที่แตกต่างกัน ซึ่งในพฤติกรรมนี้สังเกตจากการแสดงความพึงพอใจต่อความสามารถของตนเองและยินดีกับความสามารถของผู้อื่น ซึ่งสังเกตพบได้ไม่บ่อยครั้งหรือบางหน่วยการเรียนรู้ก็ไม่แสดงพฤติกรรมนี้เลย ต้องอาศัยสถานการณ์ที่สอดคล้องและระยะเวลาในการเรียนรู้และเข้าใจ

การรู้จักถามเกี่ยวกับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคลร้อยละ 16.33 โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ออกแบบกิจกรรมที่สามารถให้เด็กเกิดข้อสงสัยหรือสิ่งที่อยากรู้ โดยกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่และหลากหลาย เช่น การทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์ การจำลองสถานการณ์ ทดลองเล่นการละเล่น เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เด็กจะต้องได้เรียนรู้ เนื่องด้วยเป็นวัฒนธรรม ประเพณี ที่แตกต่างจากของตนเองอยู่แล้ว การพยายามใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้ฝึกตั้งคำถาม ผลของพฤติกรรมนี้ พบว่า เด็กไม่สามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เลย ส่วนใหญ่จะเป็นครูที่เป็นฝ่ายตั้งประเด็นขึ้นมาถามจะมีบางประเด็นที่ถามขึ้นมาระหว่างการจัดประสบการณ์แต่ไม่มากนัก

การบอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความเหมือนและความแตกต่างกันร้อยละ 12.33 ซึ่งในพฤติกรรมนี้การออกแบบกิจกรรมต้องใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิด ใช้กิจกรรมที่ให้เด็กได้มีโอกาสได้ลงมือสัมผัสกับสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชน เช่น การรับประทานอาหารแบบพาข้าวหย่องด้วยตนเอง การทดลองแต่งกายแบบไทหล่มและชนเผ่าม้ง การทดลองเล่นการละเล่นลูกช่วงและการเล่นตีลูกข่าง พบว่า มีเด็กเพียงบางส่วนเท่านั้นที่สามารถบอกได้ว่าแต่ละคนมีความเหมือนต่างกันอย่างไร ซึ่งครูเองต้องใช้คำถามในการกระตุ้น การบอกได้ว่าเพื่อนทุกคนมีความเท่าเทียมกันร้อยละ 7.33 ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ออกแบบกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสเล่นการละเล่นร่วมกัน ซึ่งมีการสร้างสถานการณ์ในการเล่นที่ไม่เป็นไปตามกติกา เพื่อให้เด็กเกิดข้อสังเกตการการเล่น นอกจากนี้ ยังสอดแทรกในเรื่องระเบียบวินัยในการทำกิจกรรม เช่น การเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งพฤติกรรมนี้สังเกตเห็นได้เป็นบางคนเท่านั้น ที่ให้ความสำคัญกับความยุติธรรม ความเป็นธรรม ซึ่งยังแสดงออกได้ไม่ชัดเจน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมด้านจิตรู้เคาท์ที่มีการพัฒนาขึ้น โดยมีค่าคะแนนความต่างที่สูงกว่าเกณฑ์การยอมรับที่ค่าความต่างร้อยละ 25.00 ซึ่งพฤติกรรมที่มีการพัฒนาขึ้นจะเป็นพฤติกรรมที่เห็นถึงการแสดงออกอย่างชัดเจนและเห็นกระบวนการทำงานอย่างชัดเจน กล่าวคือ พฤติกรรมในการแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีและ

วัฒนธรรม ซึ่งเด็กสามารถแสดงความคิดเห็นได้เนื่องจากมีมีโนทัศน์จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทุกหน่วย พฤติกรรมในการบอกได้ว่าทุกคนมีความชอบและไม่ชอบแตกต่างกัน เพราะได้สะท้อนคิดเกี่ยวกับความชอบของตนเอง และได้รับฟังความชอบของผู้อื่น และพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างไปจากตน ก็เป็นพฤติกรรมที่เด็กแสดง ออกมาอย่างชัดเจนในทางปฏิบัติส่วนพฤติกรรมที่ไม่ค่อยมีการพัฒนาเลย คือ มีค่าคะแนนความต่างที่ต่ำกว่าเกณฑ์ การยอมรับที่ค่าความต่างร้อยละ 25.00 พบว่า เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะของการให้เด็กบอกและการให้ เด็กตั้งคำถาม เกี่ยวกับประเด็นความแตกต่าง ความสามารถที่แตกต่าง ความเป็นเท่าเทียมการตั้งคำถามเกี่ยวกับความแตกต่าง ซึ่งเป็น ประเด็นที่ค่อนข้างยากในการที่เด็กจะแสดงพฤติกรรมออกมาในขณะนั้น เวลานั้น ต้องอาศัยสถานการณ์ที่น่าพาให้เกิด หรือระยะเวลาในการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

3. การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยในบริบทพหุวัฒนธรรม พบว่า คะแนนการวัดผลการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมในบริบทพหุวัฒนธรรม ผลคะแนนของทุกหน่วยการเรียนรู้มีค่า คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 79.76 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของคะแนนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ สามารถเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ หน่วยที่ 4 ประเพณีปีใหม่เมือง (2) : การเล่นตลกข่างร้อยละ 81.23 หน่วยที่ 3 ประเพณี ปีใหม่เมือง (1) : การละเล่นโยนลูกช่วง ร้อยละ 80.49 หน่วยที่ 1 ประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง ร้อยละ 80.00 และหน่วยที่ 2 ประเพณีพาข้าวหย่อง ร้อยละ 77.28 ตามลำดับ โดยมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70.00 ทุกหน่วยการเรียนรู้ แสดงให้เห็น ว่าเด็กมีความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญของการเรียน เรื่อง ประเพณี ในบริบทพหุวัฒนธรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับ Nanthaburom and Sarankura Na Ayudhaya (2015) ที่กล่าวถึง เจตคติเกิดจากการได้เรียนรู้เนื้อหาพื้นฐานเกี่ยวกับความแตกต่างหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีทักษะทางสังคมมากขึ้น มีกระบวนการคิดและมีการเรียนรู้จากมุมมองของผู้อื่น โดยการเรียนรู้และแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน นั้นถือว่าการเรียนรู้ที่มีความหมาย สอดคล้องทักษะทางสังคม และข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ของ Partnership for 21st Century Skills (as cited in Sarattana, 2013) ที่สนับสนุนให้ เด็กจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับคนอื่น รวมถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพในกลุ่มที่หลากหลาย กล่าวคือ มีความเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้อื่นที่มาจากสังคมหรือวัฒนธรรมที่ แตกต่างกัน ใจกว้างต่อความคิดและทัศนคติที่แตกต่างกัน ใช้ความแตกต่างทางสังคม และวัฒนธรรมสร้างความคิดใหม่ๆ เพื่อเพิ่มนวัตกรรมและคุณภาพของงาน อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของ Bureau of Academic Affairs and Educational Standards (2003) ที่ให้ความสำคัญ การเรียนรู้ที่ยึดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้และจัด กิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน และแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมที่มีความ หลากหลาย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน รวมถึงการออกแบบสื่อ การเรียนรู้ที่เป็นของจริง เช่น ต้นปราสาทผึ้ง พาข้าวหย่อง ลูกช่วง และลูกข่าง แหล่งการเรียนรู้ในการเข้าศึกษาเพื่อให้ เด็กเกิดการเรียนรู้ในประเพณีและวัฒนธรรมนั้นอย่างแท้จริง ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติห้วยแสนงา และการเรียน เชิญวิทยากรผู้มีความรู้เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมตามหน่วยการเรียนรู้ มาให้ความรู้แก่เด็กๆ รวมถึงเพื่อนๆ ชาวไทหล่ม และชนเผ่าม้ง ที่ได้มีโอกาสบอกเล่าเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของตน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้

เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ที่ได้มีโอกาสสัมผัสและเรียนรู้กับประเพณีวัฒนธรรมจากบุคคลเจ้าของวัฒนธรรม และได้ลงมือกระทำด้วยตนเองในสถานการณ์จริง ทำให้เกิดมโนทัศน์ในการเรียนรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมในบริบทพหุวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kolomim et al. (2014, p. 137) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แนวคอนสตรัคติวิสต์ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเน้นสภาพที่เป็นจริงการเรียนรู้ในบริบทที่มีความหมาย และครูมีบทบาทสำคัญในการจัดสภาพและเตรียมสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ เพื่อขยายพื้นฐานความคิดรวบยอดประสบการณ์ของผู้เรียน

นอกจากนี้ ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ส่งเสริมให้เด็กสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้ทุกประเพณีแล้วจะมีการจัดนิทรรศการเพื่อเป็นการทบทวนและประมวลสิ่งที่ได้เรียนรู้มาทั้งหมด รวมถึงการสะท้อนคิดเกี่ยวกับทัศนคติของเด็กที่มีต่อการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้มา ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Subcommittee on Academic Reform (2000) การสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์และรวบรวมเป็นความรู้ที่ได้สร้างขึ้นด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เกิดเป็นข้อสรุปจากสาระที่ได้เรียนรู้ ครูจะแนะนำให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงผลการเรียนรู้ โดยการสะท้อนความคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อน การแสดงผลงานในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดการแสดง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งการแสดงแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ที่เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันในลักษณะต่างๆ และการแสวงหาความรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น สามารถจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่เกิดประเพณีนั้นจริงๆ ได้และถ้าสามารถนำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่นร่วมกับบุคคลในชุมชนได้ ก็จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง

1.2 ควรมีการบูรณาการการเรียนรู้เรื่องประเพณีในสังคมพหุวัฒนธรรมเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะให้นักเรียนได้พัฒนาจิตสำนึก จะส่งผลให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมจิตสำนึกในกลุ่มเป้าหมายบริบทอื่นๆ ที่นอกเหนือจากบริบทพหุวัฒนธรรม

2.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมด้านจิตจริยธรรมควบคู่จิตสำนึกในบริบทพหุวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม

References

- Banks, J. A., & Banks, C. A. (1994). *Multicultural education: Issues and perspective* (2nd ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Boonyanusit, K. (2011). *Development of instructional model for enhancing respectful mind and ethical mind based on teaching and learning VIA service learning for undergraduate students* (Doctoral dissertation). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. (2003). *Early childhood education curriculum 2546*. Bangkok: Ministry of Education. [in Thai]
- Deachacope, P. (2007). *Skill 5C for developing unit learning and integrated instructional management* (17th ed). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Gardner, H. (2008). *Five Minds for the Future*. (Acsawatawawich, S., & Makhasiranon, W., Trans.). Bangkok: Expernet. [in Thai]
- Khemmani, T. (2013). *Teaching science: Knowledge for the development of learning process* (17th ed). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- National Education Act of E.D. 2542. (2010, 22 Jul). *Royal Thai Government Gazette*. No. 27 part 45a. p.1. [in Thai]
- Kolomim, K., Namnak, C., Kaewurai, W., & Thumrongsothisakul w. (2014). A development of learning model based on constructivist theory of a scaffolding to enhance mathematic problem solving skill for lower for the Mattayomsuksa 1. *Journal of Education Naresuan University*, 16(2), 129-133. [in Thai]
- Miller, R., & Pedro, J. (2006). Creating Respectful Classroom Environments. *Early Childhood Education Journal*, 33, 293-299.
- Nanthaburom, S., & Sarankura Na Ayudhaya, W. (2015). Effects of using prejudice reduction activities based on multicultural education on understanding diversity in races, religions and cultures among the cultures in the ASEAN Community of Upper Secondary School Students. *Journal of Education Studies*, 42(1), 139-154. [in Thai]
- Panich, V. (2012). *21st Century Learning Path for Disciples*. Bangkok: Sadsri-Saritwong Foundation. [in Thai]
- Sarattana, V. (2013). *New paradigms in education perspectives on 21st century education*. Bangkok: Thippayawisood Limited Partnership. [in Thai]
- Subcommittee on Academic Reform. (2000). *Learning reform the most important lesson*. Bangkok: Office of the National Education Commission. [in Thai]
- The Secretariat of the Council of Education. (2009). *The performance of early childhood development in 3-5 years: Recommendations for caregivers and teachers*. Bangkok: Plan for Kids. [in Thai]
- Tongthawon, R. (2014). *Model of constructivism experience for early childhood children*. Chiang Mai: Faculty of Education, Chiang Mai University.